

Kuluttaja- valistusta

Nyt alkaa ja luultavasti päättyykin uusi sarjamme "Presidenttiehdokkaiden vaalimainonta Suomessa ja muualla maailmassa kautta vuosituhansien". Aiheen laajuuden vuoksi tällä kertaa keskitytään pelkästään Suomen ensi vuoden presidentinvaaleihin.

Mainonnan yleislinja näyttää olevan maltillinen. Ei ole hairahduttu sellaisiin sinänsä houkutteleviin vertailuihin kuin esimerkiksi "Eino Haikala olisi paljon parempi presidentti kuin Ahti M. Salonen" tai "Valitse Westerholm — Vältä Vennamolta". Ehdokkaat eivät ole myöskään kosineet kansaa halvoilla keinoilla, kuten go-go-tyttöillä, kuulakärkikynillä tai maapähkinöillä. Tosin eräässä prosyyrissä sanotaan: "Eino Haikala — Suomen Carter", mutta mainonnan säännöthän sallivat sellaisen tekstin, joka on selvästi naurettavaa, vaikkei se pitäisikään paikkaansa. Kaikkihan toki tietävät, että Eino Haikala viljelee mansikoita eikä maapähkinöitä. Sitä paitsi maapähkinät eivät kasvaisikaan Suomessa. Myös Haikalan ja Carterin muissa tärkeimmissä saavutuksissa — esimerkiksi hampaissa — on eroja.

Nykyisin jo kuusi puoluetta kymmenestä käyttää samaa presidenttiehdokasta. Jos kysymyksessä olisi saippua, markkinaosuus voisi olla vielä korkeampi, mutta hyvänä tätäkin on pidettävä.

Tämän ehdokkaan mainonnassa jätetään sivuseikaksi itse henkilön esittely, koska hän on kuulemma jo kaikille tuttu. Itse asiassa kampanjan järjestäjille on annettu ohje, etteivät he turhaan mainitsisi Henkilön, heidän. Ehdokkaansa nimeä, sillä se voi tahriintua vaalitaiston tuoksina. Näin ollen on keskitytty lähinnä kuluttajavalistukseen. Sitä pidetään muutenkin tarpeellisena, koska presidentti on havaittu kestokulutushyödykkeeksi. Vaaliyhteistyö on lähentä-

nyt siinä mukana olevia puolueita muutenkin: mainonnassa käytetään vain neliväristä esitettä, vaikka puolueita on kuusi.

Kristillisen liiton ehdokas Raino Westerholm on luultavasti harkitusti lähtenyt mainonnassaan ristiriitaisille linjoille. Toisessa esitteessä sanotaan, että kansan on saatava valita presidenttinsä ja toisessa vaaditaan muutosta sisäpolitiikkaan. Molempien toteutuminenhan ei ole mahdollista. Jos kansa valitsee pressan, entinen suunta jatkuu. Muutoksen voisi aiheuttaa lähinnä vallankumous, mutta toistaiseksi sitä ei ole esitetty presidentin valintamenetelmäksi.

Neljännän ehdokkaan, perustuslaillisten Ahti M. Salosen mainoslehtinen on niin täynnä tekstiä, että sen lyhytkin referointi on tässä mahdotonta. Asiasta kiinnostuneet lukaiskoot perustuslain.

Veikko Vennamon vaalimainonta on toistaiseksi hahmottumatta, koska hän ei ole vielä ehdokkaakaan. On puhuttu jopa varamiehen valitsemisesta Oulun puoluekokouksessa. Eräiden tietojen mukaan tuo varamies olisi Urho Kekkonen. Jos hänet sitten valittaisiin presidentiksi, SMP voisi seuraavassa kunnallisvaaleissa mainostaa: "Presidentiksi valittiin Vennamon varamies — nyt voitte valita itse Vennamon."